

JOSEF HOLUB

* 15. 11. 1870 Slaný
† 20. 8. 1957 Kvasiny

1889-1894
Akademie, Praha
prof. Julius Edvard Mařák

Josef Holub se narodil 15. listopadu 1870 ve Slaném. V letech 1881 až 1885 studoval na gymnáziu ve Slaném. Už tehdy slušně hrál na housle a dobře kreslil. Otcovy finanční těžkosti způsobily, že byl po polovině studií nucen gymnázium opustit a nastoupil do učení k mělnické malířské firmě Havlín. Při práci se dostal i do liběchovského zámku, kde měl možnost studovat nástěnné malby krajináře Josefa Navrátila.

Na podzim roku 1889, na přímmluvu slavného herce Jindřicha Mošny, zařadil profesor pražské Akademie Július Mařák Holuba do už probíhajícího prvního ročníku své krajinářské školy po bok Ludvíka Csordáka, Bohuslava Dvořáka, Františka Kavána, Ferdinanda Engelmüllera, Jana Minařika a Františka Pečinky. Josef Holub zde pobyl na studiích 5 let.

Po sňatku s Boženou Jirasovou z Libčic v roce 1899 opouští Holub Prahu a usazuje se v Kralupech. Provozuje zde fotografickou živnost, vyučuje hře na housle, působí jako písař u soudu a na berním úřadě. Soustavněji se k malbě vrací až ve 20. letech, kdy ministerstvo školství kupuje za 3 000 korun kolekci jeho obrazů. Tematicky se zaměřil na krajinu v Kralupech a v nejbližším okolí.

Sklonek života prožil malíř u své dcery Evy v Kvasinách u Rychnova nad Kněžnou, kam se přestěhoval v roce 1952, po smrti své manželky. V Kvasinách také Josef Holub zemřel 22. srpna 1957, pochován je však na kralupském hřbitově.

 **ČESKÉ
PŘÍSTAVY, a.s.**
Hlavní sponzor výstavy

Vernisáž 26. 4. 2019 v 17 h

Výstavu uvedou PhDr. Michael Zachař, kurátor výstavy
a PaedDr. Jan Racek, ředitel Městského muzea
v Kralupech nad Vltavou
V hudebním programu vystoupí Okteto F. I. Tůmy, Kostelec nad Orlicí

Logo Orlické galerie a písmo © Iveta Hostašová

II. patro Kolowratského zámku
v Rychnově nad Kněžnou

otevřeno
duben, květen denně mimo pondělí
červen, červenec, srpen, září denně
9-12 a 12,30 -17 h

Orlická galerie

Muzeum a galerie Orlických hor
v Rychnově nad Kněžnou

ve spolupráci
s Českou spořitelnou, a. s.,
Českými přístavy, a. s.,
Městským muzeem a galerií v Poličce,
Městským muzeem v Kralupech nad Vltavou,
Galerií Středočeského kraje v Kutné Hoře,
Oblastní galerií Liberec
a Západočeskou galerií výtvarného umění v Plzni

Z Kvasin - Cesta do lesa, nedatováno, 1957
Olej, překližka, 27,5×34,5 cm
Městské muzeum v Kralupech nad Vltavou

27. 4. — 15. 9. 2019

**Přívětivé krajiny
Josefa Holuba**
(1870-1957)

tel. +420 494 534 015
e-mail: galerie@moh.cz
<https://www.facebook.com/orlicka.galerie>
www.moh.cz

Holub nebývá počítán v plejádě Mařákovců, jak se běžně mezi sběrateli i galeristy říká žákům Julia Mařáka, mezi ty nejpřednější. A přitom právě on naplnil profesoru intenci vrchovatě, ba soustředěně nejlépe. A také celoživotně! Když spatříme jeho niterné komorní partie od zámku v Kvasinách, kde našel svou poslední plenérovou štaci, a připomeneme si drobné krajinky od Peruce vzniklé roku 1892, ani nám nepřijde na mysl časový rozdíl víc jak 60 let. Měl jsem to štěstí, že jsem roku 1985 s otcem ještě navštívil

kralupský rodinný dům a umělcova dcera Eva Šímová nás přijala a umožnila zhlédnout nejen obrazy pověšené, ale i ty nerámované a v podkroví i velkoformátové kresby z Akademie. Jedna z nich datovaná v signatuře rokem 1891 představuje v reprezentativním metrovém formátu mařákovsky novoromantickou krajinu s obligátní stafáží a v až impresivně rozšířeném uhlu s velkým citem pro světlo a přirozený výraz. Z let akademických studií neznáme tolik děl jako příkladně od Kavána, Slavička či Lebedy, ač nelze pochybo-

vat o Holubově pilnosti. Lze se oprávněně domnívat, že kdesi zmíněná poznámka o Holubových malbách zneužívaných po odstřížení signatury pro falza Chittussiho bude mít reálný základ. Tehdejší významný kritik celé generace devadesátých let K. B. Mádl ostatně právě Holuba jmenoval vždy mezi prvními **portrétisty České krajiny**, kteří přirozeně navázali na program plenérového krajinářství zvěčnělého velikána Chittussiho. Lze konečně srovnat Chittussiho veduty z konce osmdesátých let například s Holubovými velmi ranými oleji jako je **Krajina u Loun** dochovaná ve středním i metrovém formátu. Obě jsou pečlivě promalované, dobře vystavěné v horizontálním tří plánovém záběru a oproti menším studiím v omáčkové barevnosti školních let významně koloristicky živé. Předznamenávají jednu z podstatných známek Holubova krajinářství, totiž až voňavou barevnost bohatě odstupňované škály zelení, žlutí a okru. Tak tomu je ovšem i v krásném oleji **Slunce v lese** z roku 1890, kde se zračí pochopitelný vliv profesora Mařáka. Postupem let měl ale na zrání Holubovo největší vliv František Kaván, jehož obdivovala celá generace. Josef Holub jako praktikující fotograf je autorem nejslavnější skupinové fotografie Mařákovců pořízené při jarní exkurzi roku 1894 v Zákolanech u Okoře. Tímto rokem je datovaná vznešeně působivá partie se stromem, v pozadí se zámek v Nelahozevsi, vyznačující se precizní kresbou a až porcelánově lesklým povrchem spíše hustší barevné vrstvy. Tu konečně známe i z několika menších olejů z konce studií jako je třeba letní krajina od sv. Martina nedaleko Ronova nad Doubravou, kdy navíc i sytost odstínů překračuje malířovy zvyklosti. Národní galerie v Praze vlastní nejen obě velká Kavánova plátna z léta 1895, vytvořená na motivy ze Železných hor, ale i hlavní tamní dílo Dvořákovy **Kovářské údolí** neboli **Duby na hrázi** a též nejvýznamnější Holubův olej téhož názvu. Všechny tyto velkoformátové obrazy spojuje jedinečná celistvost ve všech složkách námětu, přístupu a provedení. Kavánovský **realismus velkého dechu**, řečeno termínem Žakavcovým, si i spolužák z Povltaví osvojil natolik, že řada kunsthisto-

V lese, 1907
Olej, plátno, 100×82 cm
České přístavy, a. s.

← **Na Doubravce, 1896**
Olej, plátno 50,5×66 cm
České přístavy, a. s.

← **Chalupa v Pusté Rybné, cca 1905**
Olej, plátno, 80×96,5 cm
Městské muzeum
v Kralupech nad Vltavou

riků minulosti i současnosti musí být velice obezřetná při posuzování obrazů oněch akademických let a často pouze spolehlivě autentická signatura rozhoduje o správné atribuci. Fotorealismus při portrétování přírodních celků i detailů doznal u družiny spolužáků kolem Kavána skutečně pomyslné dokonalosti, zvláště co do vystižení prvního plánu vegetačního a druhového spektra rostlin či květeny, vyjádření hloubky prostoru respektive světelné a vzduchové režie. Holubových obrazů těch let je dosti nezvěstných, mezi jinými reprezentativní plátno s názvem **Lichtenburk**, což svědčí pro hradní zříceninu Lichnice tyčící se nad Ronovem. V originále známe několik variant motivu Doubravky a též cizokrajné paralely s motivem Lovčenu v Černé Hoře. Kolem roku 1896 až 1898 se věnoval i nočním, kresbám podle Danteho a do jeho děl se kradmo vmísil i dobově oblíbený

symbolismus známý spíše od kolegů ze Spolku výtvarných umělců Mánes Preislera a Švabinského. Přítomným dokladem na výstavě je komorní olej **Víla ve veltruském parku**, jež si Holub až do smrti ponechal, naopak obraz **Když listí padá...** je pro nás nedostupný. Vskutku až slavičkovskou úroveň a neuvěřitelným světlem vyniká třeba **Jitro v sadu** či **V zahradě** z roku 1898. Nadále kreslil i maloval, jak dokládají hojně reprodukcí ve Zlaté Praze či Volných směrech. Opakovaně maloval **Vltavu u Nelahozevsi**, v mlžné jitrní náladě na obraze z roku 1899 nebo v monumentálním výškově orientovaném plátně roku 1903. Minuciózní štětcové provedení přitom dokázal čím dál sugestivněji vysytit nepřeborným množstvím odstínů a valérů, kdy s oblibou vypracovával variace zelené s bělobou, zelení a žlutí, stříbřitě modré s akcentem červené (**Lobeček**) a mnohé další. Soustředěně maluje polní a luční motivy s jejich až panteistickým vyzněním (**Krajina u Poličky** z poličského muzea), stále se vrací k lesním interiéřům, kdy nejednou dosahuje vskutku mistrovských poloh (**Les**, 1907). Kromě stálých lokací typu háje na Hrombabě či Vltavu u tunelů se Holub několikrát vydal i do vzdálenějších míst třeba na Vysočinu či do východních Čech. Překvapil několikrát i zimními krajinami, z nichž velký **Pohled na Slaný v zimě** zaujme jistou křehkostí i životí zároveň. Ač je Holub znám spíše menšími obrazy, přece se prakticky po celý život vracel i k velkým formátům, jak ukazuje **Pohled na Křivoklát** a především **Říp** z majetku České spořitelny o velikosti 170×220 cm. Obdobného, ne-li většího formátu bylo plátno věnované asi roku 1935 J. V. Stalinovi při návštěvě delegace československých umělců v Kremlu.

Poklidné malování zasáhlo bombardování Kralup roku 1945, pod jehož vlivem namaloval malíř několik závažných silných obrazů. Padesátá léta strávil u dcery v Kvasinách, kde až do své smrti stále maloval převážně menší obrázky. Přesto i mezi nimi někdy zaznamenáváme pozoruhodné klenoty vyzrálého umělce.

(Z textu Michaela Zachaře)